

Beslut för förskoleklass och grundskola

---

efter tillsyn i Skarpatorpsskolan
belägen i Stockholms kommun

Tillsyn i Skarpatorpsskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Stockholms kommun under våren 2016. Skarpatorpsskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 23 februari 2016 och den 25 februari 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Skolverkets statistik för de nationella ämnesproven år 2015 saknar ett samlat resultat i respektive ämne för eleverna i årskurs 3. På delproven i ämnet matematik var andelen elever som nådde kravnivån som lägst 84 procent och som högst 92 procent, att jämföras med rikets siffror som var mellan 82 och 93 procent. I ämnet svenska var andelen elever som nådde kravnivån som lägst 86 procent och som högst 91 procent. Rikets siffror var mellan 88 och 96 procent.

Enligt skolans egen sammanställning var andelen elever som uppnådde de nationella kunskapskraven för godtagbara kunskaper i ämnet matematik 84 procent och i ämnet svenska var motsvarande andel 86 procent. I de samhällsorienterande ämnena uppnådde 94 procent av eleverna de nationella kunskapskraven för godtagbara kunskaper och i de naturorienterande ämnena var motsvarande siffra 96 procent.

Årskurs 6

Enligt Skolverkets statistik för läsåret 2014/15 var den genomsnittliga betygspoängen 14,7 i ämnet engelska, att jämföras med 14,9 i riket. I ämnet matematik var betygspoängen 10,4 och 12,6 för riket. Betygspoängen i ämnet svenska var 11,8 för skolan och 13,5 för riket. I ämnet svenska som andraspråk saknas nationell statistik.

Enligt skolans egen sammanställning för våren 2015 nådde mellan 83 procent och 100 procent av eleverna i årskurs 6 kravnivån i samtliga ämnen.

Årskurs 9

Andelen elever som uppnått kunskapskraven som minst ska uppnås i alla ämnen var samma år 38,9 procent, att jämföras med rikets siffra som var 77 procent. I Stockholms kommun var siffran 79,4 procent. Genomsnittligt meritvärde för skolenheten var 139,3, för riket 224,7 och för Stockholms kommun 244,8.

Andelen behöriga elever till yrkesprogram på gymnasiet och högskoleförberedande program var 38,9 procent.

Andelen elever med lika slutbetyg och provbetyg i ämnena engelska, svenska och matematik var något högre för Skarpatorpsskolan än för riket och för Stockholms kommun.

Skolans egen sammanställning av kunskapsresultaten visar att andelen elever i årskurs 9 som var behöriga till gymnasiet och som har fullständiga betyg var 75 procent, om skolan räknar de elever som deltagit i skolans undervisning i minst tre år. Av klassens 36 elever har 16 kommit till Sverige under läsåret 2014/15.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Föreläggande	2016-09-16
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Anmärkning	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Ingen brist konstaterad	
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens utredning visar att Skarpatorpsskolan behöver se till att det i undervisningen tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Undervisningen måste organiseras så att eleverna ges möjlighet att nå så långt som möjligt utifrån var och ens förmåga och så att läraren har möjlighet att tillgodose elevernas behov av såväl stöd som stimulans och utmaningar.

Skolinspektionens bedömning är vidare att det finns vissa klasser där det inte alltid råder studiero. Detta är dock något skolan har identifierat och ett arbete med att komma till rätta med bristen har redan påbörjats. Mot bakgrund av detta bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att senast den 16 september 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- I undervisningen tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. (1 kap. 4 § och 3 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2. Kunskaper)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att organisera undervisningen så att hänsyn kan tas till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande så att eleverna, genom att lärarna ger dem såväl stöd som stimulans och utmaningar, kan utvecklas så långt som möjligt.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i hur skolan organiserar utbildningen så att den främjar alla elevers rätt att utvecklas så långt som det är möjligt. Utbildningen ska organiseras så att läraren har möjlighet att tillgodose elevernas behov av såväl stöd som stimulans och utmaningar.

Enligt skollagen ska hänsyn tas i utbildningen till elevers olika behov. En strävan ska vara att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sin utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

I Skolinspektionens intervju med lärare i de yngre årskurserna framkommer att det finns elever som skulle kunna nå längre i sin kunskapsutveckling, om det gavs förutsättningar för detta i undervisningen. Lärarna uppger att det alltid är några elever som "kommer i kläm och inte får sina behov tillgodosedda".

Det finns också elever som inte får stimulans genom utmaningar för att kunna utvecklas så långt som möjligt. Enligt de intervjuade lärarna saknas både personella resurser och lokaler för att de ska ha möjlighet att individualisera undervisningen i den utsträckning som elever har behov av. Lärare uppger att understimulerade elever kan bli okoncentrerade och oroliga vilket kan leda till att dessa elever stör undervisningen.

Vidare uppger lärarna för de yngre årskurserna att det finns elever som behöver större tillgång till stöd av en specialpedagogisk kompetens och att det finns klasser där ett flertal elever skulle behöva mer stöd både i den sociala utvecklingen och i sin kunskapsutveckling. En lärare uppskattar det till hälften av eleverna i en klass.

Lärare för de äldre årskurserna uppger till Skolinspektionen att elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås kan få "hålla lektion för kamrater". Elever berättar i intervju med Skolinspektionen att de får hjälpa sina kamrater om de har blivit klara med sina arbetsuppgifter. Någon elev uttrycker att de duktiga eleverna kan få vänta länge på hjälp och någon elev uttrycker att eleverna får ta egna initiativ till svårare uppgifter.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Skarpatorpsskolans verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Stockholms kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun en anmärkning.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Utbildningens skolmiljöer ska präglas av studiero.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens utredning visar att det finns brister i studieron i utbildningens skolmiljöer. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de inte störs av andra elever. Mot bakgrund av att det på skolan bedrivs ett aktivt arbete med att komma till rätta med bristen i

studieron, samt att det pågående arbetet enligt eleverna har lett till en förbättrad studiero, bedömer Skolinspektionen dock bristen som mindre allvarlig.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

I Skolinspektionens skolenkät visar det sig att det finns ett flertal elever i årskurs 5 som inte anser att det råder studiero på lektionerna. Eleverna i årskurs 4-6 berättar i intervju med Skolinspektionen att det kan förekomma bråk mellan klasserna och att "elever bankar och sparkar på dörrarna vilket stör lektionerna". Vidare berättar elever att det är pratigt och ofta bråk på lektionerna.

Elever i de äldre årskurserna beskriver i intervju med Skolinspektionen att vissa lektioner är stökiga och att studieron inte är helt god.

Eleverna i de yngre årskurserna uppger i intervju med Skolinspektionen att det ofta är samma elever som stör undervisningen och att "det kan bero på att de eleverna har det svårt". Eleverna berättar också att lärarna säger till eleverna att inte störa och att elev som stör lektionen får gå ut ur klassrummet.

I Skolinspektionens intervju med rektorn uppger rektorn att skolan har tillsatt en extra resurs i en klass där det inte var tillräcklig studiero. Skolan har också tagit fram en mer långsiktig plan, efter ett analysarbete av övergången mellan åk 3 och åk 4, för att motverka att steget blir så stort mellan årskurserna. Eleverna byter lokaler och har tidigare bytt från klasslärare till ämneslärare vilket kan ha bidragit till oro för årskursen. Vidare beskriver rektor att skolan har genomfört en trivselenkät för hela skolan och att resultatet för studiero nu är bättre än tidigare resultat. Eleverna i de äldre årskurserna beskriver i Skolinspektionens intervju att det har blivit bättre studiero på högstadiet än vad det var när de gick på mellanstadiet.

Motivering till anmärkning som ingripande

Mot bakgrund av att det på skolan bedrivs ett aktivt arbete med att komma till rätta med bristen i studieron, samt att det pågående arbetet enligt eleverna har lett till en förbättrad studiero, bedömer Skolinspektionen dock bristen som mindre allvarlig och tilldelar Stockholms kommun en anmärkning.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och eleohälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser.

Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrunds-

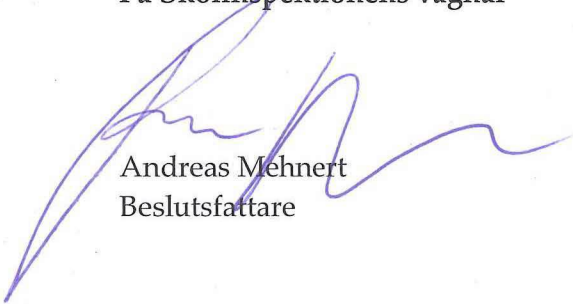
arbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, eleohälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

På Skolinspektionens vägnar

Andreas Mehnert
Beslutsfattare

Agneta Kenneberg
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Skarpatorpsskolan

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Skarpatorpsskolan

Skarpatorpsskolans grundskola för årskurs F-9 ligger i Skarpnäcks stadsdel i Stockholms kommun. Skolan leds av en rektor som till sin hjälp har två biträdande rektorer.

Skolan har vid tillsynstillfället totalt 476 elever. Av dessa går 74 elever i förskoleklass. I skolan finns också en så kallad förberedelseklass för årskurs 7-9 med 17 nyanlända elever. Till skolan hör även fritidshemsverksamhet som inte granskas i denna tillsyn utan som redovisas i ett separat beslut.

Skolan bytte namn från Skarpabyskolan och Tåtorpskolan till Skarpatorpsskolan den 1 januari 2014.